با ایران توشه
یک قدم جلوتر
باش!

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

ایران توشه، مرجع دانلود فایل های کمک آموزشی دانش آموزان و کنکوری ها

همه چیز
برای موفقیت
تو!

- دانلود رایگان آزمون های آزمایشی قلمچی، خیلی سبز، گاج و ...
- دانلود رایگان گام به گام تمامی دروس
- دانلود رایگان نمونه سوالات امتحانی (نوبت اول و دوم) و امتحانات نهایی
- دانلود رایگان جزوه های کمک آموزشی و شب امتحانی

کافیست هر فایلی که نیاز دارید را در گوگل به این صورت جستجو کنید:

فایل مورد نیاز + ایران توشه

مثال:

دانلود گام به گام دوازدهم تجربی ایران توشه

irantooshe.ir

t.me/irantooshe

گام به گام فارسی ۲ پایهٔ یازدهم
فصل هشتم

عنوان فصل: ادبیات جهان

از صفحه‌ی ۱۴۱ تا صفحه‌ی ۱۵۶ کتاب

در این فایل پاسخ فعالیت‌ها، کارهای کلاسی، تمرین‌ها و پرسش‌های فصل ادبیات جهان آمده است.

مباحث فصل: خاموشی دریا، خوان عدل، آذرباد

این فایل توسط سایت ایران‌توشه تهیه شده است.

irantooshe.ir

تهیه‌شده در ایران‌توشه، توشه‌ای برای موفقیت

irantooshe.ir

فهرست پرسش‌ها

۱ صفحه ۱۴۴ · کارگاه متن پژوهی — قلمرو زبانی — درس هفدهم: خاموشی دریا ... ۴

۲ صفحه ۱۴۵ · کارگاه متن پژوهی — قلمرو ادبی — درس هفدهم: خاموشی دریا ... ۵

۳ صفحه ۱۴۵ · کارگاه متن پژوهی — قلمرو فکری — درس هفدهم: خاموشی دریا ... ۵

۴ صفحه ۱۴۹ · کارگاه متن پژوهی — قلمرو زبانی — درس هجدهم: خوان عدل ... ۶

۵ صفحه ۱۴۹ · کارگاه متن پژوهی — قلمرو ادبی — درس هجدهم: خوان عدل ... ۶

۶ صفحه ۱۵۰ · کارگاه متن پژوهی — قلمرو فکری — درس هجدهم: خوان عدل ... ۷

۷ صفحه ۱۵۶ · درک و دریافت — روان‌خوانی: آذرباد ۸

این فایل توسط سایت ایران‌توشه تهیه شده است.

irantooshe.ir

۱ صفحه ۱۴۴ کارگاه متن پژوهی — قلمرو زبانی

۱. با توجه به رابطهٔ معنایی «تضمن»، جاهای خالی را پر کنید.

دریا و ..... فصل و .....

۲. نوع «واو» (عطف، ربط) را در بند سوم درس مشخص کنید.

۳. جمله‌های زیر را بخوانید:

الف) طبیعت، زیبا است.

ب) طبیعت، زیبا آفریده شده است.

حذف واژهٔ «زیبا» از کدام جمله، نظم دستوری و معنایی جمله را برهم می‌زند؟

مشاهده می‌کنید که جملهٔ «الف» پس از حذف واژهٔ «زیبا» از نظر اجزای دستوری جمله، ناقص و ناکامل می‌شود؛ چون «زیبا» مسند جمله و از اجزای اصلی آن است ولی جملهٔ «ب» پس از حذف «زیبا» همچنان کامل است؛ چون «زیبا» در این جمله، قید است و حذف آن نقصی در ساختار دستوری جمله ایجاد نمی‌کند.

اکنون، هر یک از واژه‌های زیر را در دو جمله به گونه‌ای به کار ببرید که در جملهٔ نخست، «مسند» و در جملهٔ دیگر، «قید» باشد.

خندان چگونه

1. در رابطهٔ «تضمن» معنای یک واژه، جزئی از معنای واژهٔ دیگر را در بر می‌گیرد (رابطهٔ شامل و مشمول). **دریا و ماهی** (دریا شامل ماهی است)؛ **فصل و بهار** (فصل شامل بهار است؛ می‌توان «فصل و ماه» یا «فصل و روز» نیز نوشت).
2. بند سوم درس: «ماهی در آب خاموش است **و** چارپا روی خاک هیاهو می‌کند **و** پرنده در آسمان آواز می‌خواند. آدمی، اما خاموشی دریا **و** هیاهوی خاک **و** موسیقی آسمان را در خود دارد.» «واو» در سه جملهٔ نخست، دو جملهٔ مستقل را به هم می‌پیوندد؛ بنابراین «واو ربط» است. «واو» در عبارت «خاموشی دریا و هیاهوی خاک و موسیقی آسمان»، واژه‌های هم‌نقش (مفعول) را به هم عطف کرده است؛ پس «واو عطف» است.
3. حذف «زیبا» از جملهٔ **«الف»** نظم دستوری و معنایی جمله را برهم می‌زند، زیرا «زیبا» در آن مسند و از اجزای اصلی جمله است.
4. خندان: **مسند** — کودک، خندان است. / **قید** — کودک خندان وارد کلاس شد. چگونه: **مسند** — حال تو چگونه است؟ / **قید** — چگونه این مسئله را حل کردی؟

این فایل توسط سایت ایران‌توشه تهیه شده است.
irantooshe.ir

۲ صفحه ۱۴۵ کارگاه متن پژوهی — قلمرو ادبی

۱. دو نمونه آرایهٔ «تشخیص» در متن درس مشخص کنید.

۲. در متن درس، «آفتاب» و «ستاره» در کدام مفاهیم استعاری به کار رفته‌اند؟

1. ۱) «چراغدان همیشه صبورانه در سایه می‌ایستد» (به چراغدان صفت انسانی صبر و ایستادن داده شده است). ۲) «ممکن از ناممکن می‌پرسد: خانه‌ات کجاست؟ / پاسخ می‌آید...» (ممکن و ناممکن مانند انسان پرسش و پاسخ می‌کنند). نمونهٔ دیگر: «ماهی... خاموش است» و «دریا خاموشی دارد» که ویژگی‌های انسانی را به طبیعت نسبت می‌دهد.
2. «آفتاب» استعاره از نعمت‌ها، شادی‌ها و دستاوردهای بزرگ و درخشان زندگی (یا انسان‌های بزرگ و آشکار) و «ستاره» استعاره از نعمت‌ها و شادی‌های کوچک‌تر و امیدهای دیگر است. معنی سخن: اگر به خاطر از دست دادن یک نعمت بزرگ اشک بریزی و خود را درگیر ناامیدی کنی، از دیدن نعمت‌های کوچک‌تر و امیدهای دیگر نیز بازمی‌مانی.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۳ صفحه ۱۴۵ کارگاه متن پژوهی — قلمرو فکری

۱. در بند نخست این سروده، منظور شاعر از «چراغدان» چه کسانی است؟

۲. در بند سوم، بر چه موضوعی تأکید شده است؟

۳. دربارهٔ ارتباط معنایی عبارت زیر، با متن درس توضیح دهید.

از آسمان تاج بارد، بر سر آن کس که سر فرو آرد. (خواجه عبدالله انصاری)

۴. با توجه به بند پایانی، ویژگی مهم انسان توانمند چیست؟

1. «چراغدان» نمادی از انسان‌های فروتن، گمنام و صبوری است که بی‌هیچ چشمداشتی در سایه می‌مانند و زمینهٔ روشنی و رشد دیگران را فراهم می‌کنند؛ مانند معلمان، پدر و مادر و همهٔ کسانی که بی‌ادعا در پیشرفت دیگران نقش دارند. شاعر می‌گوید افزون بر قدردانی از «شعله» (کسانی که دیده می‌شوند و می‌درخشند)، باید از آنان نیز سپاسگزار بود.
2. در بند سوم بر عظمت و ارزش وجود انسان تأکید شده است: آدمی همهٔ ویژگی‌های موجودات دیگر (آرامش و خاموشی دریا، هیاهوی خاک و آواز آسمان) را یکجا در خود دارد و جامع همهٔ کمالات هستی است.
3. بند چهارم متن («هنگامی که در فروتنی بزرگ باشیم، بیش از همه به آن بزرگ نزدیک شده‌ایم») با سخن خواجه عبدالله انصاری هم‌معناست: هر که فروتن باشد و سر تسلیم و تواضع فرود آورد، نزد خداوند بزرگ می‌شود و به او نزدیک‌تر است (تاج بارش از آسمان = لطف و بزرگی خداوند). در هر دو، فروتنی مایهٔ بزرگی و تقرب است.

4. ویژگی مهم انسان توانمند «فروتنی» است؛ انسان بزرگ و توانا هرچه بزرگ‌تر می‌شود فروتن‌تر است و همین فروتنی او را به بزرگی مطلق (خداوند) نزدیک می‌کند.

پرسش پنجم کتاب نقطه‌چین است و پاسخی ندارد.

۴ صفحه ۱۴۹ کارگاه متن پژوهی — قلمرو زبانی

۱. کاربرد معنایی واژهٔ «دم» را در متن درس بررسی کنید.

۲. در هر یک از گروه‌های اسمی زیر، هسته و وابسته‌های آن را مشخص کنید.

همین نام اسمای صدگانه‌اش

۳. بن ماضی و بن مضارع «رَستن» را بنویسید.

۴. برای هر یک از فعل‌های زیر، نمونه‌ای از متن درس بیابید.

مضارع اخباری (.....)

ماضی نقلی (.....)

مضارع التزامی (.....)

1. واژهٔ «دم» در متن دو کاربرد دارد: در «هر دم فرو دادن و برآمدنش» به معنای «نَفَس» (دم و بازدم) و در «روح هر دم به تلاش است» به معنای «لحظه، هر لحظه و همیشه» (زمان) به کار رفته است.

2. «همین نام»: هسته: نام؛ وابستهٔ پیشین: «همین» (صفت اشاره). «اسمای صدگانه‌اش»: هسته: اسمای؛ وابسته‌های پسین: «صدگانه» (صفت شمارشی) و «ـش» (مضاف‌الیه، ضمیر متصل).

3. «رَستن» (به معنای نجات یافتن و رهیدن): بن ماضی: **رَست**؛ بن مضارع: **رَه** (می‌رهد).

4. **مضارع اخباری:** «است» (اوست که عادل مطلق **است**)؛ نمونهٔ دیگر: «نیست» (بهره‌ای والاتر از بهر من **نیست**). **ماضی نقلی:** «نهاده [است]» (او اختران را در آسمان **نهاده**)؛ نمونهٔ دیگر: «در هم تنیده است». **مضارع التزامی:** «بمانم» (بگذار... معتبر **بمانم**)؛ نمونه‌های دیگر: «بستاییم»، «نبینم»، «بروم».

۵ صفحه ۱۴۹ کارگاه متن پژوهی — قلمرو ادبی

۱. کدام بند از این سروده، بیانگر تأثیرپذیری «گوته» از گلستان سعدی است؟ دلیل خود را بنویسید.

۲. با توجه به متن درس، جدول زیر را کامل کنید.

جدول با سه ستون «مفهوم»، «نمونه»، «آرایهٔ ادبی». ردیف نخست: آرایه «مجاز» (مفهوم و نمونه خالی). ردیف دوم: آرایه «کنایه» (مفهوم و نمونه خالی).

1. بند چهارم («هر نفسی را دو نعمت است: / هر دم فرو دادن و برآمدنش...»). دلیل: سعدی در دیباچهٔ گلستان نوشته است: «هر نفسی که فرو می‌رود، ممد حیات است و چون برمی‌آید، مفرح ذات؛ پس در هر نفسی دو نعمت موجود است و بر هر نعمتی شکری واجب.» گوته همین مضمون (دو نعمت بودن دم و بازدم و لزوم شکرگزاری) را در این بند آورده و حتی واژه‌های «ممد حیات» و «مفرح ذات» را به کار برده است.

2. جدول تکمیل‌شده:

آرایهٔ ادبی	نمونه	مفهوم
مجاز	شرق و غرب (شرق از آن خداست، غرب از آن خداست)	تمام جهان و همهٔ سرزمین‌ها (جزء به جای کل)
کنایه	خوان عدل را بر همگان گستردن	عدالت و بخشش همگانی خداوند؛ همه از نعمت و عدل او بهره‌مندند

نمونه‌های دیگر: مجاز: «دستان» در «آسوده در دستان خداست» (مجاز از قدرت و اختیار)؛ کنایه: «سرخوش و سرمست» یا «در دستان خدا آسوده بودن» (کنایه از در امان و حمایت او بودن).

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۶ صفحه ۱۵۰ **کارگاه متن پژوهی — قلمرو فکری**

۱. بند نخست درس، یادآور کدام صفات خداوند است؟

۲. گوته، شیفته و دلبستهٔ شعر و اندیشهٔ حافظ بود؛ او متن زیر را نیز به تأثیرپذیری از حافظ سروده است:

«مگر نه راهنمای ما هر شامگاهان با صدای دلکش، بیتی چند از غزل‌های شورانگیز تو را می‌خواند تا اختران آسمان را بیدار کند و رهزنان کوه و دشت را بترساند؟»

الف) کدام قسمت از متن درس با سرودهٔ بالا ارتباط معنایی دارد؟

ب) بیتی از حافظ بیابید که با سرودهٔ بالا مناسبت داشته باشد؟

۳. این بخش از سرودهٔ گوته، بیانگر چه دیدگاهی است؟

و تو شکر خدا کن، به هنگام رنج / و شکر او کن، به وقت رستن از رنج.

۴. کدام بخش از سرودهٔ گوته، با متن زیر هم‌نواست؟

در کویر، بیرون از دیوار خانه، پشت حصار ده، دیگر هیچ نیست. صحرای بیکرانهٔ عدم است ... راه، تنها به سوی آسمان باز است. آسمان، کشور سبز آرزوها، چشمهٔ موّاج و زلال نوازش‌ها، امیدها و ... (علی شریعتی)

1. بند نخست (شرق و غرب و شمال و جنوب از آنِ خداست و همه در دستان او آسوده‌اند) یادآور صفات «مالک مطلق، قادر و توانا، حاکم و فرمانروای جهان، نگهبان و پناه‌دهندهٔ آفریدگان» است. (بند دوم نیز صفت «عادل» را یادآور می‌شود.)
2. الف) بند «بگذار که سرخوش و سرمست به دوردست‌ها روم / و بر فراز سرم هیچ جز اختران نبینم» و بند پایانی دربارهٔ اختران آسمان، زیرا در آن‌ها شب، سرمستی و اختران آسمان آمده است. ب) «غزل گفتی و دُر سفتی بیا و خوش بخوان حافظ / که بر نظم تو افشاند فلک عقد ثریا را» (آسمان و اختران شیفتهٔ غزل حافظ‌اند).
3. این بخش بیانگر دیدگاهی خوش‌بینانه و شاکرانه به زندگی است: زندگی از رنج و آسایش درهم‌تنیده است و انسان باید هم در سختی و هم به هنگام رهایی از آن، خدا را سپاس بگوید و در همهٔ حال نعمت‌های او را ببیند.
4. بند پایانی («او اختران را در آسمان نهاده / ... تا نگه به فرازها دوزیم»)؛ چون در هر دو، نگاه انسان به آسمان و بلندی‌ها دوخته شده و آسمان، راه رهایی و نشان امید است.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

پرسش پنجم کتاب نقطه‌چین است و پاسخی ندارد.

۷ صفحه ۱۵۶ **درک و دریافت**

۱. این متن داستانی را از نظر زاویهٔ دید بررسی کنید.

۲. کدام خصلت‌های درونی، عامل مهم در رشد و پیشرفت آذرباد بود؟

1. زاویهٔ دید داستان «سوم شخص» (دانای کل) است؛ راوی بیرون از ماجراست و با ضمیر «او» و نام شخصیت‌ها (آذرباد، رزمیار، برناک) داستان را روایت می‌کند و از درون و افکار آذرباد نیز آگاه است؛ مثلاً می‌داند «با خود می‌اندیشید...» یا «از اینکه پیمان خود را شکسته بود، احساس...» داشت.
2. کنجکاوی و عشق به آموختن و پرواز، پشتکار و تمرین مداوم، شجاعت و جسارت در پذیرفتن تنهایی و طردشدن، استقلال فکری و نپذیرفتن زندگی یکنواخت و تقلیدی، هدفمندی و باور به توانایی‌های خود، و نیز مهربانی و بخشندگی (او با همهٔ آزار دیگران، آنان را دوست می‌داشت و می‌خواست به دیگران بیاموزد).